

Posudek bakalářské práce Radky Nechvátalové

Sport jako socializační prostředí tělesně handicapovaných sportovců

Sport je široká oblast činností a je od pradávna součástí lidských společností. Dříve samozřejmě měl sport daleko do profesionalizace v dnešním smyslu, ale o to důležitější byl jiný smysl.

Sportovní soutěživé události praktikované většinou při obřadech a slavnostech byly příležitostí dozvědět se božskou vůli, pro lidi tak žádanou, a to prostřednictvím vítězů a poražených. Dnes se boží hlas od sportovních událostí už neočekává, ale co zůstává, je příležitost pro sportovce dostávat ze sebe stále se zlepšující výkony. Umožňuje dále spatřit sebe sama v konfrontaci se soupeřem, který je omezován stejnými pravidly či fyzikálními podmínkami, o které v konkrétním sportu jde. Tím vším vzniká sportovní prostředí bohaté na situace, v nichž si sportovec může natrénovat kromě tělesných schopností také sílu vůle, smysl pro spravedlnost, a hlavně může žít v kolektivu lidí, kterým jde o stejnou věc. Komplex jmenovaných účelů sportu vytváří socializační prostředí, jež se stalo tématem dané bakalářské práce, a to s ohledem na tělesně handicapované sportovce, kteří se věnují závodní cyklistice.

Teoretická část bakalářské práce (24 stran) zpracovává s pomocí literatury (obnášející 5 titulů) téma člověka s handicapem ve společenském kontextu, dále sport jako prostředek k socializaci obecně, posléze ke vstupu lidí s handicapem do většinového sportovního prostředí. Další kapitoly pojednávají o sportu pro handicapované z historického pohledu, o nových trendech, různých organizacích ve světě a na území ČR a vize do budoucnosti. V empirické části (23 stran) jsou potom v analýze rozhovorů hledány odpovědi na tři otázkové okruhy týkající se, jakým způsobem působí sportovní prostředí na socializaci sportovců.

Hodnocení: Téma sportu jako prostředí, v němž člověk (a nejen handicapovaný) může objevit a kultivovat své přednosti, je nepochybně velice zajímavé, avšak podle mého názoru je zpracováno jen polovičatě. V teorii je popsán jen ten aspekt života s postižením, kdy je člověk invalidní (přeloženo doslova jako neplatný). Rozporem mezi očekáváním okolí a možnostmi tělesného omezení je člověk veden do slepé uličky, která nemíří ke svobodnému a perspektivnímu životu. Brzdou jsou předsudky, stigmatizace, změna sociálního postavení, osamocenosť, to vše jsou síly působící ze strany společnosti a znesnadňují společenskou integraci. Pojednává se zde o sportu jen jako o prostředku ke společenskému uznání. Chybí zde dva další aspekty. 1. Aby člověk po úraze s trvalým tělesným následkem opět našel pozici, v níž se cítí být sám sebou, nepomůže mu ani tak jeho okolí, ale je to hlavně osobní boj spojený s porozuměním sobě a se znovu nalezením smyslu života. 2. Společnost není jen krutá a nevděčná, ale také dost pomáhá. Není nutné všechny

projevy, jako je zvědavost, vlezlost či nevhodnou pozornost ze strany společnosti, považovat jen za něco negativního, čeho je potřeba se zbavit, ale je to také projev soucitu a ochota sdílet trápení. Problematiku je nutné vidět nejen z rubu, ale i z líce. Tato další hlediska autorka zanedbala, místo toho se snažila uvalit na společnost další viny, kvůli nimž mají handicapovaní sportovci obtížnější zařazování do života: např. nesjízdné chodníky, diskriminace v zaměstnání, kult dokonalého těla, genderová nevyváženost. Ty zde působí dost násilně a není pro ně v rozhovorech dost argumentů. Naštěstí tento nedostatek v teorii je napraven v analýzách odpovědí respondentů. Respondenty je pět závodních cyklistů, z nichž třem schází část některé končetiny, jeden má vrozenou svalovou vadu, jeden je ochrnutý, a jeden trenér. Analýza se zpočátku věnuje oněm náhradním problémům, ale hezká a hodnotná začíná být až od s. 37, kdy se mluví o mechanismu působení sportu jako zprostředkovatele při formování nových životních postojů a hodnot, a také o té lepší stránce společnosti v podobě výpovědí trenéra.

Po stránce formální a jazykové je textu co vytknout, zvláště v teoretické, kompilační části. Některé pasáže jsou vzaty až příliš zkratkově, čímž nenesou sdělení nebo zkreslují. Např. Maslowova hierarchie potřeb je odbyta konstatováním, že „všichni lidé mají stejné potřeby“ (s. 10); nebo smíchání dvou témat do jednoho odstavce (s. 14 nahoře) a nesrozumitelnost kap. 7 na s. 23.

Handicapovaní jsou popsáni jako menšina (s. 9 a 15), což je nadsazené, neboť je nedrží pohromadě příslušnost ke společným kulturním či etnickým kořenům. A mnoho dalších nehezkých slovních vazeb, jako např.: „tělo je ztělesněním tělesné nedostatečnosti“, „stud na vlastní tělo“, „soutěživý úspěch“, „socializace sportu“, „kognitivní chování“, „závodění z důvodu závodění“. Jako opozici k handicapovaným je výhradně používán výraz lidé fyzicky zdatní. Logičtější snad je lidé zdraví, či intaktní. Tu a tam v textu je uveden v závorce odkaz na literaturu (s. 14, 17, 23, 24), která není v seznamu literatury. Pravděpodobně jde o sekundární citaci. Mám podezření, že pojmenování „The Comité International des Sport des Sourds“ není zcela správně. V textu je větší počet chyb v interpunkci, zvláště čárky přebývající.

Navzdory nedostatkům, z nichž nejdůležitějším je ten, že teorie mluví o něčem trochu jiném než empirie a korespondují spolu jen částečně, autorka prokázala vážné zaujetí problematikou a práce nese i jisté poselství. Doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji známku tři.

